

NOTITIE

Gemeente Nijmegen
Mevrouw T. Martens
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

DATUM: 10 december 2019
ONS KENMERK: 19-1071/19.10220/JohLo
UW KENMERK: VPL282203
AUTEUR: drs. JH.T. Loermans
PROJECTLEIDER: ir. G. Hoefsloot
STATUS: concept
CONTROLE: msc. L. Verhoek

Quickscan Wnb transformatorstation afslag A15, Nijmegen

De gemeente Nijmegen is voornemens om op de locatie waar hoogspanningsmast 15 staat, ten zuiden van de Rietgraaf bij afslag A15 te Nijmegen, een transformatorstation te realiseren. Bureau Waardenburg heeft op basis van een oriënterend veldonderzoek (3 december 2019) en bronnenonderzoek de effecten van deze ingreep op beschermde soorten beoordeeld in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) ten behoeve van de bestemmingsplanwijziging.

Conclusie

Bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van broedende vogels om negatieve effecten - en daarmee overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb - te voorkomen. Buizerd, roek en steenuil zijn in de omgeving van het plangebied aanwezig. Voor deze soorten is een gebiedsgerichte ontheffing verleend op basis van het Soortenmanagementplan Nijmegen – De Waalsprong (Martens & Krijt, 2019). Er dient volgens dit plan en de voorschriften uit de ontheffing gehandeld te worden.

Voor andere beschermde soorten heeft het plangebied geen betekenis, geldt een vrijstelling van overtreding van verbodsbepalingen of zijn negatieve effecten van de voorgenomen ingreep uitgesloten.

Op grond van het onderzoek wordt geconcludeerd dat de Wet natuurbescherming niet aan de uitvoering van het bestemmingsplan in de weg staat.

Deze conclusie wordt hieronder toegelicht.

Toelichting

Plangebied

Het totale plangebied voor het bestemmingsplan is aangegeven in afbeelding 1. Het plangebied is intensief in gebruik als agrarisch gebied (aardappelteelt). Midden op het perceel staat een hoogspanningsmast (nummer 15). Het perceel wordt omringd door sloten (sloot oost- en zuidkant) en bredere watergangen (noord- en westzijde). Aan de oostkant ligt een smalle sloot met een helofytenvegetatie van riet en grote lisdodde (figuur 2). Langs deze sloot staan aan de overzijde - buiten het plangebied – grote essen en zomereiken (figuur 3). De watergang aan de noordzijde van het plangebied bevat een gevarieerde lage, redelijk open, kruidenrijke oeverbeplanting.

Figuur 1 Ligging plangebied (rood omkaderd) transformatorstation afslag A15 (Esri Nederland, Community Map Contributors)

Figuur 2 Sloot oostzijde met recent gemaaide oevers met op de achtergrond de hoogspanningsmast.

Figuur 3 Het plangebied met het recent gerooide aardappelveld op kleiige bodem. Op de achtergrond zijn de essen en eiken te zien van het naastgelegen perceel aan de oostzijde.

Voorgenomen ingreep

Informatie over de voorgenomen ingreep is aangeleverd door de gemeente Nijmegen.

Op het perceel waar hoogspanningsmast nummer 15 staat, wordt een transformatorstation aangelegd. Hiervoor is een bestemmingsplanwijziging nodig. De huidige bestemming is Agrarische doeleinden (en Water) en wordt omgezet in Bedrijf – Nutsvoorziening (en Water). Op het perceel en de omliggende watergangen zijn dubbelbestemmingen aanwezig: Leiding – Hoogspanningsverbinding en Waterstaat - Waterlopen. De huidige plannen houden de watergangen (inclusief oevers) en bomen rond het plangebied in stand. Als Alliander te zijner tijd een toegangsweg aan de zuidwestzijde van het perceel wil aanleggen (als Park15 en de gemeente Oosterhout hiervoor toestemming geven) moet de watergang ten zuiden van het terrein overbrugd worden met een duiker en is er dus een lokale aanpassing nodig. Deze lokale aanpassing wordt echter in deze studie niet meegenomen.

In de studie naar de landschappelijke inpassing transformatorstation Oosterhout (Urban Synergy) wordt voorgesteld een kruidenrijk grasland te ontwikkelen rond het transformatorstation, enkele boomgroepen aan te planten en een wadi aan te leggen in de noordoostpunt van het perceel.

Wettelijk kader

Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van de soortenbescherming zoals opgenomen in de Wnb. Bij toepassing van de Wnb worden drie beschermingsregimes onderscheiden: *Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn*, *Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn* en *Beschermingsregime andere soorten*. Voor een aantal landelijk algemeen voorkomende soorten amfibieën en grondgebonden zoogdieren van het *Beschermingsregime andere soorten* heeft de provincie een vrijstelling van verbodsbepalingen verleend voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Voor andere beschermde soorten geldt geen vrijstelling en kan een ontheffing nodig zijn als de werkzaamheden leiden tot overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb.

SMP-N

De gemeente Nijmegen heeft in 2019 een Soortenmanagementplan Nijmegen – De Waalsprong (SMP-N) opgesteld (Martens & Krijt, 2019). Het betreft een gebiedsgerichte aanpak om van een aantal beschermde soorten de duurzame instandhouding te kunnen garanderen. Het betreft de volgende soorten: steenuil, ransuil, kerkuil, buizerd, roek, rugstreeppad, grote modderkruiper en poelkikker. Het bevoegd gezag heeft op basis van het SMP-N een ontheffing verleend voor deze soorten. Wanneer de soortspecifieke maatregelen uit het SMP-N en voorschriften uit de gebiedsontheffing worden nageleefd is geen aanvullende ontheffing nodig. Het plangebied valt binnen het gebied waarop het SMP-N betrekking heeft.

Natura 2000-gebieden

Het plangebied maakt geen deel uit van een Natura 2000-gebied en ligt hemelsbreed op 1,7 km afstand van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Rijntakken. De ingreep zorgt niet voor effecten die relevante soorten en begroeiingen in Natura 2000-gebieden direct negatief kunnen beïnvloeden. De beoordeling van stikstof maakt géén onderdeel uit van dit rapport.

Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van het Natuurnetwerk Nederland (NNN; in Gelderland bestaande uit het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en Groene Ontwikkelingszones). De dichtstbijzijnde locaties van het NNN liggen op ten minste één kilometer afstand van het plangebied. Op grond van de aard van de ingreep en afstand tussen NNN en plangebied zijn effecten op het NNN uitgesloten.

Houtopstanden

De regels ten aanzien van houtopstanden (hoofdstuk 4 van de Wnb) zijn voor het project niet van toepassing, omdat er geen houtopstanden in de zin van de Wnb aanwezig zijn.

Methodiek onderzoek

Voorliggende toetsing in het kader van de Wnb is opgesteld op basis van een eenmalig veldbezoek, de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen. Effecten zijn bepaald en beoordeeld op basis van de functie van het plangebied van beschermde soorten en de voorgenomen ingreep.

Voor een actueel overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd op 3 december 2019. Bij het raadplegen van de NDFF is uitgegaan van een zoekgebied met een straal van ca. twee km om het plangebied en gegevens tot vijf jaar oud. Daarnaast is gebruik gemaakt van achtergronddocumentatie (De Vos, 2016).

Het plangebied is op 3 december 2019 bezocht. Er is ook in de directe omgeving van het plangebied gekeken naar potenties of de aanwezigheid van beschermde soorten, zoals de aangrenzende bomen langs de sloot aan de oostkant. Tijdens het terreinbezoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten (zicht- en geluidswaarnemingen, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van pootafdrukken, nesten, holen, uitwerpselen, haren, etc). Op basis van terreinkenmerken en *expert judgement* is beoordeeld of het terrein geschikt is voor de in de regio voorkomende beschermde soorten.

Functie van het plangebied voor beschermde soorten

Het plangebied bestaat uit een akker (aardappel) en is standplaats van een hoogspanningsmast. Op basis van verspreidingsgegevens (NDFF) en aanwezig biotoop wordt geconcludeerd dat het plangebied geen betekenis heeft voor reptielen. De (mogelijke) betekenis van het plangebied voor de overige soortgroepen is in deze notitie in detail beschreven en beoordeeld.

Planten

Op grond van verspreidingsgegevens (NDFF) en het veldonderzoek wordt geconcludeerd dat het plangebied géén betekenis heeft voor beschermde plantensoorten. Uit het plangebied zelf zijn geen waarnemingen van beschermde plantensoorten bekend. In de omgeving van het plangebied is op 1,5 km afstand naar het oosten langs het spoor kleine wolfsmelk (*Beschermingsregime andere soorten*) aangetroffen. Dit is een soort van akkers en ruderaal terreinen. Voor akkerflora is het niet de ideale periode van het jaar om te karteren, maar de geschiktheid van het biotoop kon wel worden vastgesteld. Het plangebied heeft geen functie voor deze groep akkerplanten, vanwege het zeer intensieve gebruik van het perceel: maïs- en aardappelteelt (zie ook De Vos 2016). De randen van het plangebied zijn sterk verruigd met distels en brandnetel. Ook daar worden geen beschermde soorten verwacht vanwege het ongeschikte biotoop. Het plangebied heeft geen functie voor deze groep akkerplanten.

Op de oevers van de oostelijke sloot komt met regelmaat grote kaardenbol voor. Het is een redelijk algemene soort in het rivierengebied, die voorheen beschermd was, maar volgens de Wnb geen beschermde status meer heeft. Daarnaast vallen de oevers buiten het plangebied.

Ongewervelden

Uit de verspreidingsgegevens (NDFF) blijkt dat er in de omgeving van het plangebied teunisbloempijlstaart (*Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn*) is aangetroffen. De soort is in juli 2019 waargenomen één kilometer ten zuiden van het plangebied in een woonwijk te Oosterhout. Grote kattenstaart, harig wilgenroosje, basterdwederik en

teunisbloem zijn waardplanten voor deze soort. Grote kattenstaart is in het plangebied aanwezig op de oevers van de noordelijke watergang langs het fietspad. Waarschijnlijk zijn andere waardplanten als basterdwederik en teunisbloem daar ook aanwezig. De oevers vallen echter buiten het plangebied en daarom kan worden uitgesloten, dat teunisbloempijlstaart in het plangebied voorkomt.

Op grond van verspreidingsgegevens (NDFF) en het veldonderzoek wordt geconcludeerd dat het plangebied géén betekenis heeft voor andere beschermde soorten ongewervelden.

Vissen

Volgens de verspreidingsgegevens (NDFF) is er in de omgeving op 1 km ten zuidoosten (Zuiderveld) van het plangebied grote modderkruiper (*Beschermingsregime andere soorten*) waargenomen. Deze soort komt voor in het rivierengebied in sloten met een dikke modderlaag. In de onderwaterbodem van de sloot en watergang rondom het plangebied kan grote modderkruiper voorkomen. Deze watergangen blijven in stand. Binnen het plangebied bevindt zich geen geschikt leefgebied voor beschermde vissen.

Amfibieën

Het plangebied vormt (geschikt) leefgebied van algemeen voorkomende soorten amfibieën zoals gewone pad en bruine kikker van het 'Beschermingsregime andere soorten' waarvoor een vrijstelling geldt voor overtreding van verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen.

Op basis van bronnenonderzoek en een veldbezoek is een functie van het plangebied voor strikt beschermde amfibieën uitgesloten. De sloten rond het plangebied bieden geschikt voortplantingswater voor deze soorten, maar binnen het plangebied ontbreken (geschikte) voortplantingswateren. Kamsalamander (*Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn*) komt volgens de verspreidingsgegevens (NDFF) voor in de omgeving van het plangebied. De soort is in 2016 aangetroffen in een sloot 1,5 km ten westen van het plangebied aan de Nieuwedijk te Oosterhout. De watergangen rond het perceel bevatten het hele jaar door water en vormen hiermee geschikt leefgebied voor kamsalamander. Vanwege het zeer intensieve agrarische landgebruik (bemesting en aardappel- en maïsteelt), is het landbiotoop ongeschikt als leefgebied voor kamsalamander. Op grond van voorgaande wordt geconcludeerd dat het plangebied geen functie heeft voor kamsalamander.

In de NDFF zitten geen waarnemingen van rugstreeppad (*Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn*) in het plangebied of omgeving. De Vos (2016) geeft aan dat er wel waarnemingen zijn van rugstreeppad in de omgeving van het plangebied¹. Er is binnen het plangebied geen geschikt voortplantingshabitat (tijdelijke poelen of ondiepe wateren die visarm zijn) aanwezig. Overwinteringsbiotoop in de vorm van houtwallen, struweel, houtstammen en stenen is niet aanwezig. Op grond van voorgaande wordt geconcludeerd dat het plangebied geen functie heeft voor de rugstreeppad.

¹ Deze waarnemingen liggen waarschijnlijk op grotere afstand van het plangebied af of zijn van vóór 2014.

Grondgebonden zoogdieren

Het plangebied vormt (geschikt) leefgebied van algemeen voorkomende soorten zoogdieren van het '*Beschermingsregime andere soorten*' waarvoor een vrijstelling geldt voor overtreding van verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen.

Op grond van verspreidingsgegevens (NDFF) en het veldonderzoek wordt geconcludeerd dat het plangebied géén betekenis heeft voor andere beschermde soorten grondgebonden zoogdieren. In de omgeving van het plangebied komen steenmarter, boommarter (bosschages knooppunt Ressen) en kleine marterachtigen als bunzing en wezel voor. De das is eveneens aangetroffen op 1,5 km ten oosten van het plangebied nabij de Prins Mauritssingel. Binnen het plangebied (intensieve aardappel- of maisteelt) is geen geschikt leefgebied aanwezig voor marterachtigen.

Vleermuizen

In de omgeving van het plangebied komen gewone- en ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en laatvlieger voor (NDFF, 2016). De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied is uitgesloten. In het plangebied staan namelijk geen gebouwen of bomen met holtes die geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. De watergangen rond het plangebied kunnen een functie hebben als foerageergebied en vliegroute. De watergangen blijven in stand. Binnen het plangebied zijn geen vliegroutes aanwezig. Geschikte opgaande (groen) structuren ontbreken.

Vogels

Volgens de verspreidingsgegevens (NDFF) zijn er in de omgeving van het plangebied soorten waargenomen met jaarrond beschermde nesten. Het betreft soorten als buizerd, havik, roek, huismus, steenuil en gierzwaluw (*Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn*). Omdat er in het plangebied geen bomen, houtwallen, struiken, heesters en bebouwing aanwezig zijn en ook kunstmatige nestplaatsen ontbreken is de aanwezigheid van nestplaatsen die jaarrond beschermd zijn uit te sluiten.

De essenbosjes aan de zuidzijde van de A15 (buiten het plangebied) zijn geschikt voor nestplaatsen van een buizerd (De Vos, 2016) en er is een roekenkolonie gevestigd. Gedurende de broedperiode kan het plangebied een functie hebben als foerageergebied voor deze soorten¹. Omdat het plangebied relatief klein is en er recent allerlei werkzaamheden hebben plaatsgevonden (aanleg infrastructuur in plangebied en windturbines in omgeving) zal het plangebied geen essentiële functie hebben voor de nestplaatsen van roek en buizerd. Ook voor steenuil is potentieel foerageergebied aanwezig. Voor buizerd, roek en steenuil is een gebiedsgerichte ontheffing verleend. Er dient volgens de soortspecifieke maatregelen uit het SMP-N en voorschriften uit de gebiedsontheffing te worden gewerkt.

Het plangebied vormt wel geschikt broedbiotoop van algemeen voorkomende vogels die op akkers kunnen broeden, waarvan de nestplaats niet jaarrond beschermd is.

¹ Er was tijdens het veldbezoek een roek aan het foerageren op de pas gerooide aardappelakker.

Effecten van de ingreep

Amfibieën en grondgebonden zoogdieren

Grond- en graafwerkzaamheden kunnen algemeen voorkomende amfibieën en grondgebonden zoogdieren van het 'Beschermingsregime andere soorten' treffen. Het betreft algemeen voorkomende soorten (lokaal, regionaal en landelijk) en het aantal dieren dat potentieel gemoeid is met de (lokale) ingreep is beperkt. De gunstige staat van instandhouding van deze soorten is daarom niet in het geding.

Vogels

De ingreep betekent een geringe afname van potentieel (niet essentieel) foerageergebied voor buizerd, roek en steenuil. Voor deze soorten is een gebiedsgerichte ontheffing verleend op basis van het SMP-N (Martens & Krijt, 2019). Er dient volgens dit plan en de voorschriften uit de ontheffing gehandeld te worden. Een aanvullende effectbeoordeling of ontheffing is niet nodig voor het project.

Grond- en graafwerkzaamheden in het broedseizoen kunnen ertoe leiden dat nesten van andere vogelsoorten (van akkers) die in gebruik zijn beschadigd raken of verlaten worden door de oudervogels als gevolg van verstoring. Maatregelen zijn nodig om negatieve effecten op de broedende vogels te voorkomen (bijvoorbeeld buiten de broedperiode werken).

Andere soorten

Negatieve effecten op andere beschermde soorten als gevolg van de voorgenomen ingreep zijn uitgesloten. Voor andere beschermde soorten heeft het plangebied namelijk geen (essentiële) betekenis.

Beoordeling Wet natuurbescherming

Amfibieën en grondgebonden zoogdieren

Het vernietigen of aantasten van verblijfplaatsen van algemeen voorkomende amfibieën en grondgebonden zoogdieren is een overtreding van de Wnb artikel 3.10. Voor deze soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen en is dus geen ontheffing nodig.

Broedvogels

Voor het vernietigen van nesten die in gebruik zijn en het verstoren van in gebruik zijnde nesten van vogels zodanig dat broedsels mislukken (overtredingen van art. 3.1 lid 2 en 4) is geen ontheffing mogelijk. Het vernietigen en verstoren van in gebruik zijnde nesten moet worden voorkomen (zie randvoorwaarden hieronder).

Voor buizerd, roek en steenuil is een gebiedsgerichte ontheffing verleend op basis van het SMP-N (Martens & Krijt, 2019). Er dient volgens dit plan en de voorschriften uit de ontheffing gehandeld te worden.

Randvoorwaarden voor werkzaamheden in het kader van de voorgenomen ingreep

- Het verstoren en vernietigen van vogelnesten die in gebruik zijn moet voorkomen worden om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Dit kan door

(voorbereidende) (bouw)werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen wordt in het kader van de Wnb geen standaard periode gehanteerd. De lengte en de aanvang van het broedseizoen verschilt per soort. Globaal moet voor het broedseizoen rekening gehouden worden met de periode half maart tot half augustus.

- Voor buizerd, roek en steenuil dient gehandeld te worden conform SMP-N en de voorschriften uit de ontheffing. De soorten worden door de gemeente Nijmegen gemonitord en voor de start van de uitvoering wordt er een inspectie uitgevoerd.

Aanbevelingen

- In het kader van de zorgplicht wordt aanbevolen om bij het bouwrijp maken van het terrein één richting uit te werken, zodat algemeen voorkomende zoogdieren en amfibieën de kans krijgen het gebied te verlaten.
- Aanbevolen wordt om het toekomstig beheer van de oever van de noordelijke sloot te richten op instandhouding van waardplanten voor de teunisbloempijlstaart.

Literatuur

De Vos, 2016. Quick scan natuurwetgeving Tankstation afslag 38 te Lent. Notitie. Bureau Waardenburg, Culemborg.

Martens, T. & N. Krijt, 2019. Soortenmanagementplan Nijmegen – De Waalsprong. Kenmerk D190080965. 4 februari 2019. Gemeente Nijmegen.

Voor vragen over deze notitie kunt u contact opnemen met dhr. Hoefsloot.

Akkoord voor uitgave: Kwaliteitszorg Bureau Waardenburg bv
F. van Vliet

Paraaf:

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv; opdrachtgever vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Gemeente Nijmegen

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig ISO 9001: 2015. Bureau Waardenburg bv hanteert als algemene voorwaarden de DNR 2011, tenzij schriftelijk anders wordt overeengekomen.

Bureau Waardenburg
Ecologie & Landschap

Bureau Waardenburg, Varkensmarkt 9 4101 CK Culemborg, 0345 51 27 10, info@buwa.nl, www.buwa.nl